

Weimarinseisojien tehollinen populaatiokoko Suomessa erilaisilla jalostusrajoituksilla

Pyynnöstä esitän huomioitani weimarinseisojan jalostuspohjasta Suomessa vertaillen erilaisia jalostusohjelmia.

Weimarinseisojapopulaation tunnusluvuista Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä:

- jalostusuroksia on saman verran kuin jalostusnarttuja
- jalostusikä on maltillisesti suhteellisen myöhäinen

Nämä asiat suojelevat rotua monelta harmilta. Jalostukseen käytettävien urosten ja narttujen yhtä suuret lukumäärät kertovat, että kantaa käytetään mahdollisimman tasaisesti jalostukseen eikä ns. matadoriuroksia ole. Tämä on paras tapa säilyttää rodun perinnöllistä vaihtelua, varsinkin, jos jalostuskoirat edustavat monipuolisesti eri sukulinjoja. Lisäksi pidättäytyminen hyvin nuorten koirien jalostuskäytöstä antaa perinnöllisille ongelmille aikaa tulla esiin ja lisää jalostusvalinnan mahdollisuutta vaikuttaa perinnöllisten vikojen ja sairauksien esiintymiseen.

Rotu on kuitenkin harvalukuinen, joten tehollinen kannan koko on pieni. Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Laskelmat erilaisten jalostusohjelmien pohjalta

Seuraavassa tarkastellaan vain lyhytkarvaista muunnosta, pitkäkarvaisen ollessa niin harvalukuinen, ettei tehollisen koon laskeminen ole käytännössä mielekäästä.

Kun lyhytkarvaisen weimarinseisojan tehollinen koko lasketaan viimeisimmän sukupolven (vuosina 2018–2021 syntyneet) vanhempien lukumäärän perusteella, on tulos 36. Tässä kohtaa rajoittavana tekijänä on ollut vain nykyinen PEVISA-ohjelma.

Jos vaatimuksena olisi nykyisen PEVISA-ohjelman kriteerien lisäksi ollut molempien vanhempien KAER-tulos, olisi tehollinen koko ollut 18.

Jos KAER-kriteeriä olisi lyhennetty niin, että vain jommaltakummalta vanhemmalta olisi vaadittu tulos, olisi tehollinen koko ollut 21.

Tehollinen koko voidaan tilanteen havainnollistamiseksi laskea lisäksi kolmen teoreettisen skenaarion mukaan. Ajatuksena on havainnollistaa erilaisten jalostusohjelmien ero, vaikka tätä teoreettista määrää koiria ei jalostukseen koskaan voitaisikaan käyttää.

Kaikissa skenaarioissa käytetään samaa ajanjaksoa (2018–2021 syntyneet koirat) sekä oletetaan, että koiria käytetään jalostukseen vain kerran ja että ne ovat iältään 2–8-vuotiaita. Lisäksi oletetaan koekäyntien pysyvän enintään nykyisellä tasolla.

Skenaario 1: Kaikkia nykyisen PEVISA-ohjelman vaatimukset täyttäneitä koiria olisi käytetty jalostukseen. Tämän skenaarion mukainen tehollinen koko on 109.

Skenaario 2: Kaikkia nykyisen PEVISA-ohjelman vaatimukset täyttäneitä koiria olisi käytetty jalostukseen ja lisävaatimuksena olisi ollut kummankin vanhemman koetulos. Tämän skenaarion mukainen tehollinen koko on 17.

Skenaario 3: Kaikkia nykyisen PEVISA-ohjelman vaatimukset täyttäneitä koiria olisi käytetty jalostukseen ja koetulos olisi vaadittu vain jommaltakummalta vanhemmalta. Tämän skenaarion mukainen tehollinen koko on 30.

Koetuloksen vaatiminen jommaltakummalta tai kummaltakin vanhemmalta olisi siis pienentänyt tehollista kokoa huomattavan paljon: jos vaatimuksena on pelkkä PEVISA-ohjelma, mahdollistaa se näiden laskelmien mukaan rodulle 3–6 kertaa suuremman suomalaisen jalostuspohjan.

Vaikka edellä esitetyt laskelmat ovat arvioita, näyttävät ne kuitenkin missä suhteessa jalostuspohja kapenee eri skenaarioissa. Koska lyhytkarvaisten weimarinseisojien nykyinen tehollinen koko on alle 50, olisi jalostusvaatimuksissa hyvä keskittyä pääasiassa terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttaviin ominaisuuksiin, ellei potentiaalisten jalostuskoirien lukumäärän oleteta selvästi kasvavan nykyisestä.

Katariina Mäki